

บทที่ 7

การเปลี่ยนแปลงองค์การทางสังคม

การเปลี่ยนแปลงของปัจเจกชนภายในองค์การทางสังคม

การเปลี่ยนแปลงของปัจเจกชนเกิดขึ้นเมื่อเดิบโตเป็นผู้ใหญ่ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความคิด ค่านิยม บทบาททุกบทบาทที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงอย่างน้อยที่สุดบุคคลทุกคนที่เราจะต้องปฏิสัมพันธ์ด้วย ยอมทำให้แต่ละคนมีการปรับตัวใหม่โดยเฉพาะการปรับพฤติกรรม นอกจากนี้ก่อฉุกเฉินที่บุคคลเข้าไปที่เกี่ยวข้องยอมใช้กลไกการควบคุมรูปแบบใหม่ วัฒนธรรมและบทบาทใหม่

ปัจเจกบุคคลเปลี่ยนแปลงการปฏิสัมพันธ์กับคนอื่นๆ และกับตนเอง (self) ในขณะที่บุคคลกระทำการพฤติกรรม หรือแสดงบทบาท ผู้กระทำการเปลี่ยนแปลงตามความคาดหวังของคนอื่นๆ และมีการเจรจาตกลงกับคนอื่นๆ เพื่อให้เปลี่ยนแปลงบทบาท ตัวอย่างบทบาทของภราญา มิใช่ปฏิบัติต่อสามี บุตร และสังคมตามคำจำกัดความที่ระบุไว้เท่านั้น แต่ได้มีการบอกกล่าวสามี บุตร และสังคมถึงความต้องการของตน และผู้เป็นภราญาเอง ก็ให้คำจำกัดความเกี่ยวกับบทบาทของตนเอง การเจรจาตกลงกันส่งผลให้สามี ภราญา และบุตรเรียนรู้โลกทัศน์ใหม่ ประสบการณ์ใหม่และความคาดหวังใหม่ เมื่อมีการปฏิสัมพันธ์กัน

การขัดแย้งทางบทบาทก็เป็นปัจจัยของการเปลี่ยนแปลงในตัวปัจเจกบุคคล ความเครียดทางจิตใจ ซึ่งมีผลลัพธ์เนื่องมาจากความขัดแย้งทางบทบาท ก็เชื่อมโยงกับการจัดระเบียบองค์การทางสังคม บทบาทหรือปัจเจกบุคคล โดยปัจเจกบุคคลต้องเปลี่ยนแปลงความเชื่อ ทัศนคติ เพื่อให้สอดคล้องกับบทบาท หรือปัจเจกบุคคลต้องลงทะเบียนบทบาทนั้น เพื่อจะแสดงบทบาทใหม่ด้วยความพอใจ หากบุคคลไม่เต็มใจก็อาจนำไปสู่ความขัดแย้ง และความเครียดจากความพยายามในการกระทำที่เกี่ยวข้องกับบทบาทใหม่นั้นๆ

อย่างไรก็ตาม ปัจเจกบุคคลมักจะอยู่ในสภาวะของการเปลี่ยนแปลง เพราะคำว่า "การปฏิสัมพันธ์" ก็แสดงความหมายถึงการเปลี่ยนแปลง และในการปฏิสัมพันธ์กับคนอื่นๆ และตนเอง ปัจเจกบุคคลก็ถูกมองว่าเป็นผู้กระทำและได้รับอิทธิพลมาจากปัจเจกชนและการจัดองค์

การทางสังคมภายนอกตัวเราและอิทธิพลจากกิจกรรม ซึ่งสัมพันธ์กับสัญลักษณ์ ตนเอง และจิตใจ

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงองค์กรทางสังคม

1. บุคคล (Individuals)

องค์กรทางสังคม ประกอบด้วยผู้กระทำการทางสังคม (social actors) การติดต่อสื่อสารกันอย่างสม่ำเสมอ มีการกระทำและตีความซึ่งกันและกัน และพยายามเปลี่ยนแปลงซึ่งกันและกัน นั่นหมายถึงองค์กรทางสังคมมีการเปลี่ยนแปลง โดยอาศัยความพยายามของบุคคลแต่ละคน การเปลี่ยนแปลงที่เป็นจริงจะปรากฏในความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล 2 คน มากกว่าระดับสังคม และในสังคมเล็กๆ มากกว่าสังคมขนาดใหญ่ แต่เนื่องจากองค์กรทางสังคมทุกประเภทประกอบด้วยมนุษย์ซึ่งมีจิตใจและตัวตน ซึ่งใช้สัญลักษณ์ในการกระทำ จึงปรากฏปัจจัยบุคคลที่พยายามสนับสนุนให้มีการเปลี่ยนคนอื่นๆ ในองค์กรทางสังคม บางครั้งจะปรากฏในรูปแบบการทำท้าทาย เนี่ยงเบน หรือก่อการกบฎ

ผู้กระทำการคนมีผลกระทบกระเทือนมากกว่าคนอื่น สืบเนื่องมาจากการมีอำนาจของบุคคลนั้นในองค์กรทางสังคม บุคคลที่อยู่เหนือสุดของการจัดแบ่งช่วงชั้นต่างๆ และระบบการเมืองในสังคม ย่อมสามารถมีอิทธิพลต่อการกำหนดพิธีทางการเปลี่ยนแปลงมากกว่าบุคคลที่อยู่ส่วนล่างสุด ซึ่งหมายถึงอำนาจที่มาพร้อมกับตำแหน่งตามสถานภาพทุกตำแหน่ง ตำแหน่งของบิดา แมรดา ย่อมมีอำนาจในการเปลี่ยนแปลงสิ่งต่างๆ ภายในครอบครัวได้มากกว่าบุตร หรือในมหาวิทยาลัย อธิการบดีย่อมสามารถเปลี่ยนแปลงองค์กรนั้นได้มากกว่านักศึกษา หรือบุคคลที่อยู่ในตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ย่อมมีอิทธิพลในการเปลี่ยนแปลงองค์กรได้มากกว่าคนอื่นๆ

ตัวอย่างที่กล่าวมา เป็นการแสดงผลกระทบของบุคคลต่อการเปลี่ยนแปลงองค์กร แต่อำนาจของโครงสร้าง วัฒนธรรม และกลไกการควบคุมทางสังคม ที่ฝังลึกมาตั้งแต่ในอดีต ก็มีส่วนทำให้อิทธิพลในการเปลี่ยนแปลงนั้น มีความยุ่งยาก (ยกเว้นจะดับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล 2 คนหรือกลุ่มขนาดเล็ก) เราทุกคนต่างเชื่อว่าปัจจัยบุคคลสามารถทำให้เกิดความแตกต่างภายในองค์กรได้ แต่เมื่อแขညูกับแบบแผนของการจัดระบบขององค์กรทางสังคม

ก็มีผลทำให้ปัจเจกชนแต่ละบุคคล มีอำนาจเพียงเล็กน้อยในการกำหนด หรือวางแผนการจัด ระเบียบองค์กรทางสังคมในทิศทางที่ต้องการ คนเราทั้งหมดผูกติดอยู่กับองค์กรทางสังคมทุก ระดับ ซึ่งแบบแผนต่างๆมีความเป็นเสถียรภาพค่อนข้างสูง แบบแผนเหล่านี้ทำหน้าที่ต่อต้านการ เปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างกระทันหัน

ลักษณะที่ขาดแย้งกันคือ บุคคลที่อยู่ในตำแหน่งซึ่งสามารถก่อให้เกิดการเปลี่ยน แปลงได้มากที่สุด มีแนวโน้มที่ปราชานาให้มีการเปลี่ยนแปลงน้อยที่สุด ทำให้เขายู่ในระดับ เนื้อสุค และทุ่มเทให้กับองค์กรมากราม ไม่ว่าจะเป็นเป้าหมาย ค่านิยม และเอกลักษณ์ของ เขาก็จะผูกติดกับองค์กร ผู้ที่มีอำนาจมากไม่ชอบให้มีการเปลี่ยนแปลงในการจัดองค์กร แต่ ปัจเจกชนสามารถเปลี่ยนแปลงได้ โดยอาศัยตำแหน่งตามสถานภาพใหม่ที่สูงขึ้นในลำดับชั้นของ องค์กร ดังนั้nlักษณะธรรมชาติของโครงสร้างทางสังคม จะทำหน้าที่ต่อต้านปัจเจกชนที่อาจจะ มีผลกระทบอย่างสำคัญ บุคคลที่มีอำนาจมากที่สุดมักเติมใจให้มีการเปลี่ยนแปลงน้อยที่สุด ใน ขณะที่บุคคลผู้อยู่ระดับล่างสุดเป็นผู้ได้รับผลที่มาพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงนั้นมากที่สุด แต่จะ เป็นผู้ที่มีอำนาจในการเปลี่ยนแปลงน้อยที่สุด

สิ่งสำคัญที่ควรจะเน้นอีกประการหนึ่งก็คือ บุคคลที่มีอำนาจจะมีสิ่งอื่นๆอีก มากรามนอกเหนือจากตำแหน่งที่อยู่ข้างเขา เป็นต้นว่ากลไกการควบคุมทางสังคมที่ปักป้องผู้มี อำนาจ และการขัด geleทางสังคมจากครอบครัว โรงเรียน และสื่อมวลชน ล้วนแล้วแต่สอนให้ ทุกคนในสังคมให้ความสำคัญกับการยอมรับโครงสร้างที่เป็นอยู่ บุคคลที่พยายามปักป้องสังคมก็ มักจะมีภูมิปัญญา ตัวรัว รัฐบาล ศาสนา และองค์กรทางสังคมอื่นๆที่ถูกต้องตามกฎหมาย และสถาบันที่เข้าข้างฝ่ายเขา การเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีการวางแผนโดยผู้อื่น ทำให้การ ปฏิบัติตามเกิดความยุ่งยาก

อย่างไรก็ตามปัจเจกชนบางคน ก็มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงองค์กรอย่าง เห็นได้ชัดได้แก่ นโปเลียน พระเยซู เลนิน เหมาเจอตุง อิตเตอร์ พระมະ�체มัด مارติน ลูเทอร์คิง (Martin Luther King) ประธานาริบดีลินคอล์น (Lincoln) ได้ตัดสินใจในเรื่องสำคัญ ซึ่งมีผลต่อการกำหนดทิศทางของสังคม ความสำเร็จของปัจเจกบุคคลชื่นชมอยู่กับแรงบันดาลใจ ของ สังคมที่ไม่มีตัวตน โดยมีปัจเจกบุคคลส่วนใหญ่เป็นเครื่องมือ อิตเตอร์มีอำนาจในช่วงเวลาของ

ความเสื่อมทั้งทางสังคมและเศรษฐกิจ กองทัพของนโปเลียนโฉมตีชาติยูโรป ซึ่งสูญเสียความเป็นระเบียบไปก่อนแล้ว

แมกซ์ เวเบอร์ (Max Weber, 1992) ได้อธิบายถึงผลกระทบของปัจเจกชนต่อการเปลี่ยนแปลง เช่นให้ความสนใจบทบาทของบุคคลต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบาทของพระยา หรือนโปเลียน ซึ่งประสบชัยชนะ ทำให้สังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงตามมา เวเบอร์เห็นว่าบุคคลบางคนกล้ายเป็นผู้นำ เพราะคุณลักษณะพิเศษส่วนบุคคล พวากษาแสดงให้เห็นถึงลักษณะที่เกือบจะกล่าวได้ว่า เหนือรวมชาติ ซึ่งคนอื่นไม่มี (บุคคลที่อ้างถึงในประวัติศาสตร์พระเจ้าหรือเทพเจ้า) และพวากษาลูกขื่นมาต่อสู้กับแบบแผนตามกฎหมายหรือประเพณีปัจเจกชนดังกล่าวมีคุณลักษณะที่เรียกว่าบารมีอำนาจ (charismatic authority) และเมื่อว่าบุคคลดังกล่าวจะล้มเหลวในการที่จะให้บรรลุเป้าหมายโดยสมบูรณ์แต่ก็กล่าวได้ว่า พวากษามีผลกระทำไม่ว่าจะด้วยการปฏิวัติอย่างแท้จริง กรณีของ卡สโต (Castro) หรือผู้นำคนอื่นๆที่ยึดເມເຂົາແນວคิดของบุคคลดังกล่าว แต่เวเบอร์กล่าวเสริมว่า ผู้นำที่มีบารมีอำนาจจะเกิดขึ้นในช่วงที่มีการปฏิวัติ ผู้นำเหล่านี้ประสบผลสำเร็จเฉพาะในสถานการณ์ที่ดำเนินไปอย่างถูกต้อง ผลกระทบของบุคคลเหล่านี้มักจะปรากฏท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นโดยทั่วไป

การกระทำร่วมกันของสมาชิก

บุคคลบางคนอาจไม่พอใจในการจัดองค์กรทางสังคม บางที่อาจจะเป็นบุคคลที่อยู่ในระดับล่างสุด ที่ไม่พอใจกับตำแหน่งหรือสถานภาพของตัวเอง หรือบางที่อาจเป็นบุคคลที่อยู่ในตำแหน่งที่ใกล้กับระดับสูงซึ่งรู้สึกว่าการที่จะเดือนไปสู่ระดับสูงขึ้น เป็นสิ่งที่เป็นไปไม่ได้ คนจนย้อมรู้สึกว่าสังคมไม่ได้ทำอะไรเพื่อพวลดน กรรมกรอาจรู้สึกว่านายจ้างแสวงหาผลกำไรจากแรงงานของพวากษามากเกินไป แต่คนส่วนใหญ่ก็ไม่คิดกระทำอะไรแต่ประการใด แต่บางคนก็อาจรวมตัวกันอย่างมีระเบียบเพื่อก่ออุปอองค์กรทางสังคมที่ดำเนินการเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของตนเอง เมื่อบุคคลจำนวนมากมาทำงานร่วมกัน ภายใต้ความพยายามที่จะจัดระเบียบอย่างหลวมๆ เพื่อให้มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงสังคม เรียกว่าขบวนการทางสังคม (Social movement ซึ่งหมายถึงการกระทำที่มีความต่อเนื่องในชีดขั้นหนึ่งของกลุ่ม มีจุดหมายที่ค่อนข้างแน่นอน ร่วมกันดำเนินการตามกำหนดการที่วางไว้ และมุ่งไปสู่การเปลี่ยนแปลงแบบอย่างของสถาบันที่เป็นอยู่)

การเคลื่อนไหวของขบวนการทางสังคม เช่นการเคลื่อนไหวเรียกร้องความเสมอภาคของขบวนการสิทธิสตรี ขบวนการสิทธิของเกย์ ขบวนการคนผิวดำ ขบวนการสิ่งแวดล้อม ขบวนการสิทธิพลเมือง (civil right's movement = สิทธิของประชาชนในระบบประชาธิปไตย เช่น สิทธิในการออกเสียงเลือกตั้ง สิทธิในการเข้าถึงธรรมด้วยสิ่งแวดล้อม ที่จะได้รับความคุ้มครองโดยกฎหมายให้มีการกระทำที่เป็นการประทุษร้ายต่อเสรีภาพส่วนบุคคล เช่น เสรีภาพในการเลือกถิ่นที่อยู่อาศัย ใน การเดินทาง ในการซื้อขายสิทธิทรัพย์สินส่วนรวมทั้งสิทธิที่จะได้รับการดำเนินคิดตามกระบวนการยุติธรรม และสิทธิที่จะไม่ถูกกีดกันในเรื่องเชื้อชาติ ศาสนา หรือชาติกำเนิดเดิม) ขบวนการต่อต้านสงคราม (antiwar movement) ขบวนการทางสังคมเหล่านี้ เป็นกลุ่มที่รวมตัวกันจัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินการผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพสังคม เช่น การปักธงของขบวนการเมืองและกฎหมาย มักไม่เกิดจากการริเริ่มหรือความสมัครใจของชนชั้นปักษ์รอง เพราะกลัวจะกระทบกระท่อนกันในอำนาจและผลประโยชน์ของตน การเปลี่ยนแปลงจึงมักเกิดจากความไม่พอใจ และความเดือดร้อน ของฝ่ายที่เสียเปรียบ หรือเสียผลประโยชน์ การเคลื่อนไหวของขบวนการทางสังคมต้องการระดมกำลังหรือการปะทะกับการปะทะกับคนจำนวนมาก เพื่อกดดันผู้มีอำนาจให้ยอมแก้ไขเปลี่ยนแปลงกฎหมาย หรือปรับโครงสร้างต่างๆ เสียใหม่ บางครั้งขบวนการต่อต้านต้องเผชิญกับการปราบปราามโดยฝ่ายกุมอำนาจจนกลายเป็นความชัดเจนและรุนแรงได้ ความพยายามที่จะมีอิทธิพลต่อการกำหนดทิศทางของสังคม จะประสบความสำเร็จได้ต่อเมื่อปัจจุบันสามารถรวมทรัพยากรและภาระให้อำนาจ บางครั้งก็ลุ่มต่างๆ หรือองค์กรแบบทางการ เป็นต้นว่า องค์กรสตรีแห่งชาติ กีฬาสมาคมฯ ขบวนการดังกล่าวจะพยายามเปลี่ยนแปลงสังคมให้เป็นไปตามระบบ

ผลกระทบของขบวนการสังคมต่าง ๆ และความพยายามอื่น ๆ ที่ได้มีการจัดระเบียน เพื่อที่จะเปลี่ยนแปลงสังคมนั้น มีข้อจำกัดมากคล้ายกับผลกระทบที่มาจากการปัจจุบัน ผลกระทบที่ยิ่งใหญ่ จะเป็นการกระทำของบุคคลที่มีอำนาจมากที่สุด ขบวนการสังคมและองค์กรต่อต้านโดยมาก จะมีอำนาจเพียงเล็กน้อย นอกจากนี้ขบวนการและองค์กรดังกล่าวไม่เพียงแต่ถูกคัดค้านจากบุคคลที่มีอำนาจในองค์กรทางสังคมเท่านั้น แต่จะถูกคัดค้านจากกลุ่มที่รวมตัวกันต่อต้านการเปลี่ยนแปลง การเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากความพยายามที่มีการรวมตัวอย่างมี

จะเป็น จะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องไปในบริเวณกว้าง และเป็นแรงบันดาลใจสังคมที่ไม่มีตัวตน

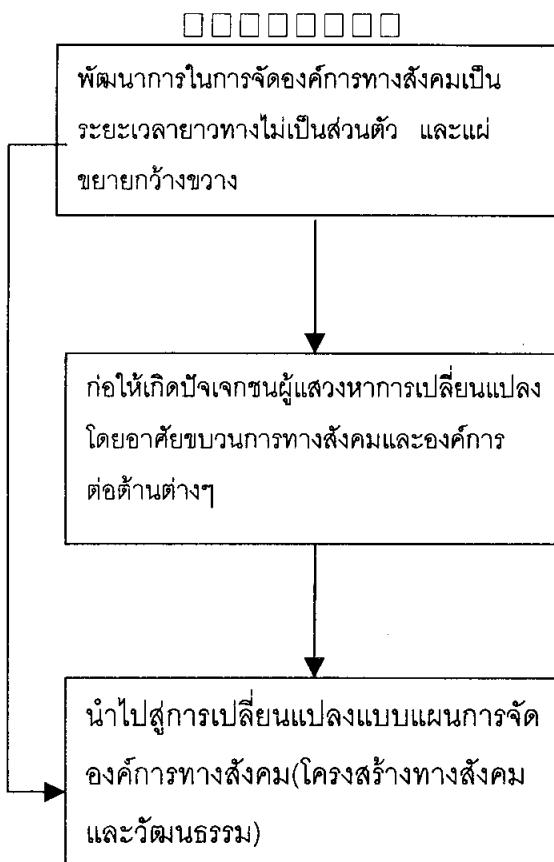
บางครั้งขบวนการทางสังคม ได้รับการสนับสนุนอย่างกว้างขวาง และมีผลในทางปฏิบัติ ซึ่งหมายถึงการเปลี่ยนแปลงองค์กรทางสังคมในระดับลึก และเป็นไปอย่างรวดเร็ว โดยปกติสิ่งที่เราเรียกว่าการปฏิรูปไม่ได้เปลี่ยนแปลงโครงสร้างหรือวัฒนธรรมดั้งเดิมมากนัก แต่จะมีบุคคลอื่นมาแทนที่บุคคลในตำแหน่งที่มีอำนาจอยู่เดิม นักประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่ให้เห็นตัวอย่างของความปฏิรูปในอเมริกา แท้ที่จริงแล้วไม่ใช่การปฏิรูปโครงสร้างและวัฒนธรรม ยังคงอยู่ครบบริูษัณฑ์ แต่เป็นส่วนราชการต่อสู้เพื่อต่อสู้เพื่อต่อสู้ ให้ชีวิตสังคมที่ได้ตั้งขึ้นมา

การปฏิรูปหรือการก่อการบูรณะ อาจเกิดขึ้นในองค์กรแบบทางการ (การรวมตัวของกลุ่มนักศึกษาในมหาวิทยาลัย เพื่อต้องการเรียกร้องประชาธิปไตยโดยก่อการบูรณะ) และอาจเกิดในชุมชน (นักปฏิรูปทางการเมือง ปฏิเสธที่จะรวมตัวเข้ากับโครงสร้างอำนาจเดิมที่เคยมีอยู่ก่อน และประสบความสำเร็จในการจำกัดคนไม่ได้ออกไป) และอาจเกิดขึ้นในกลุ่ม เป็นต้นว่า ครอบครัว (เด็กต่อต้านหรือหนีออกจากบ้าน เป็นผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการจัดระเบียบองค์กรในระดับครอบครัว) แต่การปฏิรูปไม่ค่อยเกิดขึ้นบ่อย เพราะว่าอำนาจขององค์กรทางสังคมมีมาก และเกิดขึ้นตลอดเวลา การปักป้องกีดกันด้วยแรงบันดาลใจนี้ และตัวแทนการขัดแย้งทางสังคม กำหนดให้บุคคลเป็นผู้กระทำที่ต้องยอมรับในการจัดองค์กรทางสังคม

จากการที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ดังนี้

- การจัดองค์กรทางสังคม มักเปลี่ยนแปลงไปตามการปฏิรูปพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างปัจเจกชน
- บางครั้งปัจเจกชน ขบวนการทางสังคม หรือกลุ่มต่อต้าน มีผลกระทบอย่างgraveทันทันต่อการจัดองค์กรทางสังคม ในกรณีที่เกิดได้ยาก คือผลกระทบที่แสดงออกมายุบปะของการปฏิรูป
- ปัจเจกชน ขบวนการทางสังคม และกลุ่มต่อต้านมีผลกระทบมากที่สุดในองค์กรทางสังคม ซึ่งจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงพื้นฐานบางประการตามการพัฒนาทางสังคมอื่น ๆ

ตัวแบบที่ 8
ปัจเจกชนมีผลต่อกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

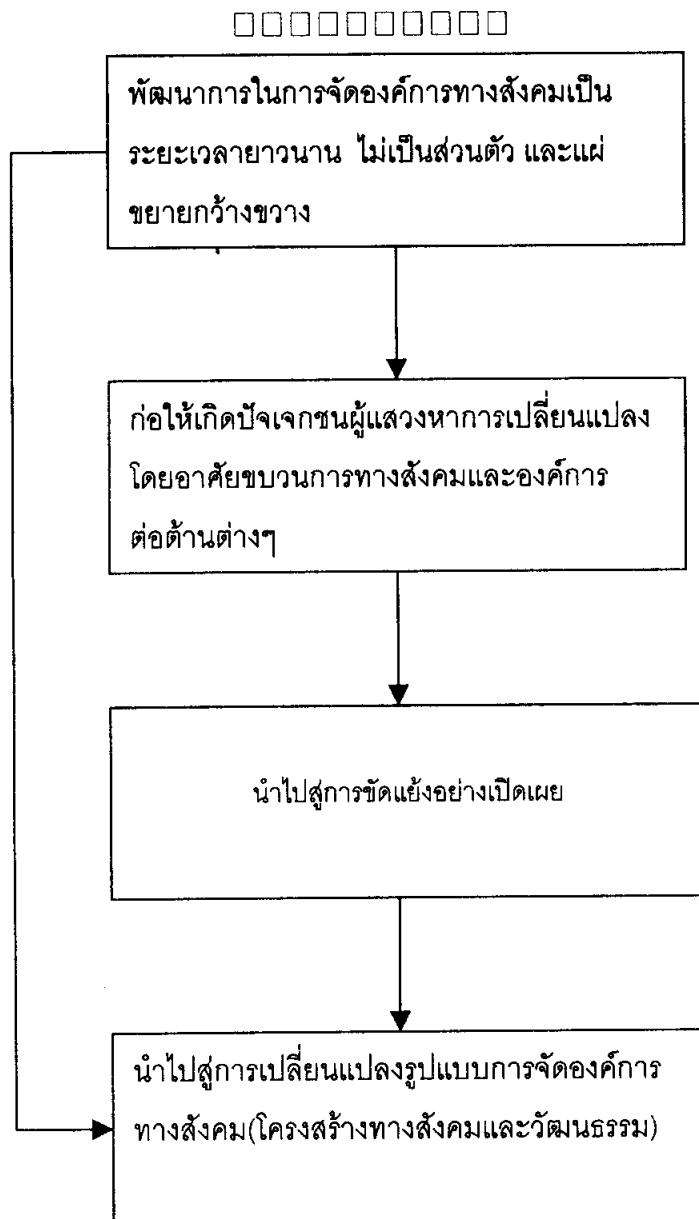

การขัดแย้ง

การขัดแย้ง (การต่อสู้อย่างเปิดเผยระหว่างผู้กระทำ) เป็นเครื่องมือของการเปลี่ยนแปลงในการจัดตั้งองค์กรทางสังคม การขัดแย้งทางสังคมมีผลมาจากการเปลี่ยนแปลงในส่วนของปัจจัย เช่น ชนวนการทางสังคม กลุ่ม และองค์กรแบบทางการที่ตัดค้านองค์กรทางสังคมที่มีขนาดใหญ่กว่า เป็นต้นว่าสังคม การกระทำเพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ยอมหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะนำมาซึ่งการขัดแย้งและการขัดแย้งทำให้บุคคลแต่ละคนหรือการกระทำร่วมกันของบุคคลมีอิทธิพลในการกำหนด แนวทางการจัดตั้งองค์กรทางสังคม

นักสังคมวิทยาหน่วยท่าน เน้นบทบาทของการขัดแย้งต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ตัวอย่าง ราลฟ ดาร์เรนดอร์ฟ (Ralf Dahrendorf, 1959) กล่าวว่าทุกสิ่งทุกอย่างที่เป็นการสร้างสรรค์ นวัตกรรม (innovation) และพัฒนาการในชีวิตของปัจจัยบุคคล กลุ่ม และสังคม ย่อมก่อให้เกิดการขัดแย้ง เนื่องจากองค์กรทางสังคมไม่สามารถตอบสนองความต้องการของทุกคนได้อย่างเสมอภาคกันจึงอาจนำไปสู่การต่อสู้ (ผ่านการขัดแย้ง) เพื่อยื้อเห็นอีสิ่งที่สามารถต้องการ (การต่อสู้เพื่อเงิน สิทธิ เกียรติภูมิ หรืออำนาจในการออกคำสั่ง) การขัดแย้งเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตครอบครัว ระหว่างสามีและภรรยา ระหว่างเด็กๆแต่ละคน และระหว่างบิดามารดา กับบุตร การขัดแย้งระหว่างคนคนกับคนภายในสังคม ระหว่างผู้นำทางการเมืองกับกลุ่มประชาชน ระหว่างกลุ่มผลประโยชน์ คนผัวด้ากับคนผัวขาว หรือวัยรุ่นกับผู้ใหญ่ในสังคม การเบี่ยงเบนเป็นตัวอย่างที่เกิดจากการขัดแย้งอย่างเห็นได้ชัด การขัดแย้งอย่างเปิดเผยเป็นสาเหตุให้เกิดการต่อสู้ หากการขัดแย้งอย่างเปิดเผยทำให้บุคคลที่อยู่ในตำแหน่งที่มีอำนาจรู้สึกกลัว พวกรเข้าอาจจะเปลี่ยนแปลงการจัดตั้งองค์กรทางสังคมให้อยู่ในระดับที่ป้องกันได้ ตัวอย่างการกระจายสิ่งที่มีค่าในบริษัทน้อย เป็นต้นว่ารายได้ หรือโอกาสทางเศรษฐกิจ แต่ความเป็นไปได้ในการขัดแย้งอย่างเปิดเผยก็ยังมีอยู่ในองค์กรทางสังคม เพราะความแตกต่างยังคงมีอยู่และเป็นภาระก้าวที่องค์กรทางสังคมจะตอบสนองความต้องการของสมาชิกได้หมดทุกคน

ตัวแบบที่ 9
การขัดแย้งมีผลต่อกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคมผ่านการขัดแย้ง

การติดต่อกับองค์กรทางสังคมอื่น ๆ

พัฒนาการเป็นระยะเวลาระยะหนึ่ง ที่เปลี่ยนแปลงแบบแผนองค์กรทางสังคม ต่างๆ โดยตรงซึ่งมีอิทธิพลต่อปัจจัยชน การเคลื่อนไหวทางสังคมหรือกลุ่มผลประโยชน์ที่จะทำให้เกิดผลต่อการเปลี่ยนแปลงนั้น

ประการแรก อิทธิพลจากภายนอกองค์กรทางสังคม เป็นบ่อเกิดการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ เป็นดังนี้ว่า เมื่อสังคมมีการติดต่อกับสมาชิกของสังคมอื่นก็จะมีการหยิบยก วัฒนธรรมซึ่งกันและกัน สังคมหนึ่งยอมมีอิทธิพลเหนือกว่า และมีผลกระทบต่ออีกสังคมหนึ่ง เมื่อชนชาติยูโรปได้เดินทางสำรวจส่วนต่างๆ ของโลกในศตวรรษที่ 18-19 และได้เข้าครอบครอง ประเทศต่างๆ เป็นอาณานิคม ทำให้มีการนำเอาวัฒนธรรม ความเป็นจริง ค่านิยม เป้าหมาย บรรทัดฐาน สถาบัน และภาษาไปสู่ประเทศดังกล่าว โครงสร้างและวัฒนธรรมของสังคมที่อยู่ภายใต้การครอบครองย่อมมีการเปลี่ยนแปลง และการเปลี่ยนแปลงส่วนใหญ่มักจะถาวร แม้การ ครอบครองประเทศอาณานิคมดังกล่าวจะสิ้นสุดไปแล้วก็ตาม วิถีชีวิตของคนในสังคมดังกล่าวก็ยังคงดำเนินตามอย่างชั้นชาติที่เคยเข้าครอบครองในอดีต จะไม่ดำเนินวิถีชีวิตแบบเก่าของตนอีกต่อไป

แรงผลักดันสู่การทำให้เป็นอุตสาหกรรมและความทันสมัย มีผลกระทบอย่าง มากมายต่อสังคมส่วนใหญ่ในช่วงศตวรรษที่ 19-20 การที่ประเทศต่างๆ ในโลกส่วนใหญ่เชื่อถือการทำให้เป็นระบบอุตสาหกรรม (industrialization) เป็นความเชื่อที่มาจากการตัดสินใจ ไม่ว่าจะ เป็นความเชื่อว่าการเป็นประเทศอุตสาหกรรม และความทันสมัย เป็นสิ่งที่ดี หรือความเห็นที่ว่า เป็นวิธีที่ดีที่สุดในการปักป้ายประเทศชาติ (หรือการทำสิ่งคราฟต์ต่อต้านได้) หรือเพื่อผล ประโยชน์ในด้านอำนาจส่งเสริมหรือสนับสนุนให้เป็นเช่นนั้น ประเทศต่าง ๆ ในโลกส่วนใหญ่ เกิดการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้าง และวัฒนธรรมอย่างมากมาย ภายหลังจากการติดต่อกับ ประเทศชาติตะวันตก ประวัติศาสตร์ของประเทศญี่ปุ่นในศตวรรษที่ 19 – 20 เป็นตัวอย่างที่น่า มากแสดงให้เห็น (ก) การติดต่อกับบุคคลหรือสังคมภายนอก (ข) ความเป็นประเทศทันสมัยและ การทำให้เป็นอุตสาหกรรมอย่างรวดเร็ว (ค) การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างและวัฒนธรรมอย่างรวด เร็ว ญี่ปุ่นเป็นประเทศที่มีการเปลี่ยนแปลง ในขณะเดียวกันก็ยังคงไว้ซึ่งส่วนที่เป็นแก่นของ

วัฒนธรรมดังเดิมໄວ่ได้ ซึ่งเป็นการแสดงถึงข้อเท็จจริงที่ว่า การเปลี่ยนแปลงทางสังคมไม่ได้เกิดขึ้น ในทิศทางเดียวกันในทุกสังคม ความทันสมัยอาจเกิดขึ้นในกรอบของแบบแผนทางสังคมดังเดิม

การเปลี่ยนแปลงในองค์กรภายในสังคม อาจเกิดเนื่องจากอิทธิพลภายนอกองค์กรที่เป็นทางการเปลี่ยนแปลงการท่องค์การอื่น ๆ มีการเปลี่ยนแปลง หรือโรงงานอุตสาหกรรมมีขนาดใหญ่ขึ้น ก็ย่อมมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างแบบวัฒนธรรม

ประการสำคัญคือ องค์กรทางสังคมตั้งอยู่ในองค์กรทางสังคมที่ขนาดใหญ่กว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงคือ การเปลี่ยนแปลงองค์กรที่มีขนาดใหญ่กว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งระดับสังคม ในเมื่อสังคมเปลี่ยนองค์กรทุกองค์กรก็ยอมจะเปลี่ยนแปลงด้วยเช่นกัน จากความสัมพันธ์ระดับบุคคล 2 คน ไปสู่ครอบครัวจนถึงองค์ธุรกิจและชุมชน ตัวอย่างเช่น ครอบครัวเดียว มีผลมาจากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นแพร่หลายในสังคม เมื่อสังคมก่อตั้งโรงเรียนเพื่อให้การศึกษาแก่เยาวชน อิทธิพลของวัฒนธรรมร่วมกันภายในครอบครัว ก็ย่อมมีความสำคัญน้อยลง ไม่ว่าจะเป็นบรรทัดฐาน ความเป็นจริงและเป้าหมาย จะต้องเปลี่ยนแปลง ซึ่งอาจเปลี่ยนไปบางส่วนหรือทั้งหมด การเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้ชายและผู้หญิงในสังคม มีผลต่อความคาดหวังของสามีและภรรยาในครอบครัวเดียว การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างในสังคมที่มีขนาดใหญ่ เปิดโอกาสให้ผู้หญิงได้รวมตัวกัน ซึ่งจะมีผลต่อแบบแผนความคาดหวังของพ่อแม่ที่มีต่อลูกผู้หญิง รวมทั้งเปลี่ยนแปลงแบบแผนวัฒนธรรมที่ผู้หญิงมักดำเนินชีวิตอยู่กับบ้าน

สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ (Physical Environment)

โครงสร้างและวัฒนธรรม เกิดขึ้นเพื่อตอบสนองต่อปัญหาต่าง ๆ ที่มนุษย์ต้องเผชิญ ปัญหาดังกล่าวบางครั้งก็มาจากการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศสามารถยุ่งยากมากสูงชนน์ที่ทำไว้เรา ทำให้เราขนาดเล็กต้องยุบตัวเองลง ในขณะที่เราขนาดใหญ่ที่มีการรวมตัวอย่างมั่นคง สามารถอยู่ได้เนื่องจากมีหนทางที่จะปรับตัวได้กับสภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลง การเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ อาจมีผลต่อโครงสร้างอาชีพในสังคม รวมทั้งโครงสร้างชนชั้นและการเมือง และสถาบันครอบครัวที่ทำไว้เราขนาดเล็ก ความอุดมสมบูรณ์ของสต๊ดว์ ถือเป็นสิ่งสำคัญสำหรับสังคมที่นิยมการล่าสัตว์ในแอฟริกาและเอเชียใต้ แต่เมื่อจำนวนสต๊ดว์ลดลง เนื่องจากความกดดันของจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น

ทำให้ประเพณีการล่าสัตว์ เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม แนวทางการปฏิบัติแบบดั้งเดิมไม่อาจนำมาใช้ได้อีก เมื่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพเปลี่ยนแปลงไป การเกิดแผ่นดินไหว พายุหมุนและความอุดตอยาก ก็นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในชุมชน พร้อม ๆ กับกระบวนการกรรมพิษทางสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นอย่างข้า ฯ บางครั้งสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรง ก็เป็นเหตุให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของมนุษย์ เช่น ความแห้งแล้ง หรือแผ่นดินไหว ดังได้กล่าวมา อาจทำให้เกิดการอพยพและการตั้งถิ่นฐานใหม่เปลี่ยนอาชีพ สังคมที่ต้องอยู่ในทำเลเหมาะสม เช่น ปากน้ำชายฝั่งทะเล หรือจุดศูนย์กลางเส้นทางคมนาคมระหว่างประเทศมักเจริญเติบโตมากกว่าเขตอื่น

ความเจริญทางเทคโนโลยี (Developments Technology)

สังคมที่ทันสมัย คือ สังคมแห่งเทคโนโลยี สามารถนำความรู้เพิ่มมาใช้แก่ปัญหาได้ผลอย่างเห็นได้ชัด เครื่องจักรเป็นตัวอย่างของเทคโนโลยีที่มองเห็นได้ชัดเจน นอกจากนี้ยังมีการให้คำแนะนำในการวางแผนครอบครัว ยา และพัฒนาการทางด้านชีวสังและการติดต่อสื่อสาร นักสังคมวิทยาบางท่าน เห็นว่าเทคโนโลยีเป็นปัจจัยของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่สำคัญที่สุด การประดิษฐ์สิ่งล้อ วิธีการทางเกษตรกรรมที่ทันสมัย ความเจริญทางด้านการดูแลสุขภาพรถยนต์และโทรศัพท์ มือถือพลัสมีคุณภาพสูง ความต้องการเปลี่ยนแปลงสังคม ชุมชนทั้งหมด องค์กรแบบทางการ กลุ่ม และบุคคล 2 คน การเปลี่ยนแปลงที่ตามมาจากการผลกระทบของเทคโนโลยีคือความรักระหว่างหญิงชาย การสมรสเมื่ออายุยังน้อย ครอบครัวมีขนาดเล็กลง บทบาทของครอบครัวตามที่สังคมกำหนด กำลังลดน้อยลง การแยกทางและการหย่าร้างมีมากขึ้น

ประเทศไทยรับเทคโนโลยีเข้ามา ทำให้สังคมไทยเปลี่ยนแปลงหลายประการ การเปลี่ยนแปลงทางสังคมมีประการหนึ่ง คือการเปลี่ยนทางด้านประชากร อันเนื่องมาจากประเทศไทยรับเอาเทคโนโลยีด้านรักษาป้องกัน ตลอดจนยาประเทา ความก้าวหน้าทางด้านการแพทย์สมัยใหม่ ที่ไทยนำเข้ามาสู่ประเทศไทย ทำให้อัตราการตายลดลงอย่างมาก โดยเฉพาะการตายของทารกแรกเกิดและมารดา ทำให้สังคมลดการตายจากโรคติดต่อร้ายแรง ในขณะเดียวกัน ก็ทำให้คนมีสุขภาพอนามัยดีขึ้น การลดอัตราการตายและมีสุขภาพดีขึ้น เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงด้านสังคมและวัฒนธรรมในด้านการยอมรับเทคโนโลยี หรือวิถีการแผนใหม่ของประชาชน และปัจจัยดังกล่าว มีผลทำให้โครงสร้างทางอาชญาของประชากรเปลี่ยนแปลงไปด้วย คือปริมาณประชากรในวัยเด็กและคนชราเพิ่มมากขึ้น

นอกจากเทคโนโลยีดังกล่าวมาแล้ว สังคมไทยยังนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้กับการเกษตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีใหม่ทางการผลิต เช่น การใช้เครื่องจักรกลในการเกษตรแทนการใช้แรงงานคนและสัตว์ ทำให้เกิดการทำไร่นาขนาดใหญ่ และลดการใช้แรงงาน เกิดการย้ายแรงงานจากชนบทเข้าสู่เมืองอย่างมากมาย เมื่องกับชนบทมีการติดต่อสัมพันธ์กันมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางด้านอาชีพ มีผลทำให้สตรีออกทำงานนอกบ้าน ทำให้สถานภาพและบทบาทของสตรีเปลี่ยนไป เทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่ ทำให้เกิดการแพร่ร้าย สาร ความรู้ การโฆษณา สรุมวลชนอย่างกว้างขวาง ทำให้เกิดวัฒนธรรมมวลชน วิถีชีวิตริปเป็นแบบเดียวกันของคนสวนใหญ่) กระจายไปทั่ว ปัจจุบันกรรมวิธีผลิตแบบใหม่แพร่เข้าไปในชนบท ชาวนาในประเทศไทยใช้เครื่องทุนแรงมากขึ้น เช่น การใช้เครื่องเกี่ยวข้าวทำให้ประเพณีขอแรง หรือการลงแขกเกี่ยวข้าวลดน้อยลง ความสัมพันธ์ในชนบทมีลักษณะเป็นการใช้เงินว่าจ้างมากขึ้น ความสัมพันธ์แบบซ่วยเหลือแลกเปลี่ยนแรงงานซึ่งกันและกันลดน้อยลง ชาวนาต้องทำงานหาเงินมากขึ้นเพื่อจ่ายค่าจ้างและการลงทุนอื่น ๆ ในการทำนา วิถีชีวิตของชาวนาถูกดึงเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจตลาดในระดับประเทศ และระดับโลกมากขึ้น (เฉลียว, 2541 : 183)

ในสังคมที่ล้ำหลังทางเทคโนโลยี การแบ่งงานในสังคมนี้มีแต่การแบ่งงานระหว่างชาย - หญิง และแบ่งตามวัยเด็ก ผู้ใหญ่ คนแก่ งานของผู้หญิงกับชายแยกกันเห็นได้ชัด การล่าสัตว์ การสุ่บ การเมือง ศาสนา พิธีกรรม และงานศิลปะต่าง ๆ เป็นงานของผู้ชาย การเก็บพืชผัก การปัจุจุหาร และการเลี้ยงดูเด็กเป็นงานของผู้หญิง งานบางอย่างบางสังคมถือว่าเป็นงานของผู้ชาย แต่บางสังคมกลับถือว่าเป็นงานของผู้หญิง เช่น การสร้างที่พักอาศัย งานบางอย่างก็ถือว่าชายหรือหญิงทำได้ทั้งนั้น เช่น การขันของ การข้าวเหลาเนื้อสัตว์ การแบ่งงานตามวัยก็มีความจำเป็น เนื่องจากคนแต่ละวัยมีความสามารถแตกต่างกัน

ระดับเทคโนโลยีมีอิทธิพลต่อองค์กรสังคม กล่าวคือ ถ้าสังคมมีเทคโนโลยีสูงขึ้น การทำอะไรแต่ละอย่างต้องอาศัยความรู้มาก แต่ละคนไม่สามารถที่จะมีความรู้พอที่จะทำทุก ๆ อย่างได้ จึงต้องมีการแบ่งงานกันทำตามความถนัดและแต่ละคนก็มีความชำนาญพิเศษเฉพาะในงานของตน การแบ่งงานกันทำนี้ยิ่งซับซ้อนมากขึ้น แม้แต่จะสร้างบ้านต้องอาศัยสถาปนิก ช่างไม้ ช่างเหล็ก ช่างปูน ช่างสี ช่างไฟฟ้า ช่างประปา อาหารก็ต้องอาศัยชาวไร่ชาวนาโดยผ่านพ่อค้า ไม่มีใครทำอะไรได้ทุกอย่างเหมือนสังคมที่มีเทคโนโลยีต่ำ

การเพิ่มขนาด

องค์กรทางสังคมมีการขยายตัว และมีขนาดใหญ่ หมายถึงการเปลี่ยนแปลง ตัวอย่างบุคคล 2 คน กำลังปฏิสัมพันธ์กันนั้น ย่อมก่อให้เกิดแบบแผนความสัมพันธ์ขึ้น หากมีปัจเจกชนเพิ่มเข้ามาในกลุ่ม แบบแผนดังกล่าวก็ยอมเปลี่ยนแปลง กลุ่มศาสนานี้มีขนาดเล็กย่อมมีโครงสร้างง่าย ๆ และการมีวัฒนธรรมร่วมกัน ถือเป็นกลไกการควบคุมที่เข้มแข็งเหนือบุคคล และก่อให้เกิดความผูกพันทางอารมณ์ความรู้สึก แต่เมื่อกลุ่มศาสนาต่างกล่าวมีขนาดใหญ่ขึ้น สมาชิกในกลุ่มนี้สามารถรู้จักซึ่อคนทุกคน จำเป็นต้องมีการเลือกสมาชิก ตำแหน่งผู้นำที่เป็นทางการ ซึ่งมีผลให้ความผูกพันทางด้านความรู้สึกย่อมลดน้อยลง โครงสร้างและวัฒนธรรมมีการเปลี่ยนแปลง และกลุ่มก็จะกลายเป็นองค์การที่เป็นทางการ เมื่อองค์ประกอบเป็นเมืองใหญ่ และเมืองใหญ่ก็จะกลายเป็นเมืองศูนย์กลาง การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมีผลทำให้ระบบการแบ่งช่วงขั้นเปลี่ยนไป โครงสร้างทางการเมืองที่แตกต่างกัน จะเข้ามาแทนที่ระบบเก่า ค่านิยมดั้งเดิม ไม่ว่าจะเป็นด้านครอบครัว ชุมชน และความเนียบประเพณี จะแทนที่ด้วยค่านิยมที่ทันสมัย ซึ่งเน้นความสำเร็จโดยถือความสามารถของแต่ละบุคคล และความสำเร็จทางวัตถุ

เมื่องค์กรทางสังคม มีจำนวนสมาชิกเพิ่มมากขึ้น ปัญหาใหม่ก็จะเกิดตามมา ซึ่งต้องการวิธีการแก้ไขแบบใหม่ ตัวอย่าง เมืองมักจะมีปัญหาการคมนาคมหนาแน่นสูง การใช้กฎหมาย การศึกษา สุขภาพอนามัย ซึ่งไม่สามารถนำวิธีการแบบเก่าซึ่งเคยใช้กับเมืองขนาดเล็ก มาใช้กับเมืองขนาดใหญ่ได้ บริษัทที่ดำเนินธุรกิจซึ่งประกอบด้วยคนงานหลายพันคน ก็จะมีปัญหาการประสานงาน ศีลธรรม ความรื่อสัตย์ และกลไกการควบคุม ซึ่งไม่ปรากฏในธุรกิจขนาดเล็กที่ประกอบด้วยสมาชิก 3 – 4 คน การเพิ่มจำนวนสมาชิกหมายถึงองค์กรสังคมกำลังเปลี่ยนแปลงรวมถึงสมาชิกภายในองค์กรด้วย

ประการสำคัญอีกข้อหนึ่ง คือ องค์กรทางสังคมเปลี่ยนแปลงพร้อมกับการเพิ่มจำนวนสมาชิกโดยผ่านการกำหนดแบบแผนที่เป็นทางการขึ้น เนื่องจากกลไกการควบคุมแบบไม่เป็นทางการและการปฏิสัมพันธ์แบบเชิงชนบทกัน ไม่สามารถเป็นหลักประกันได้ว่าเป้าหมายขององค์กรจะบรรลุความสำเร็จได้ สมาชิกที่เพิ่มเข้ามา ต้องเรียนรู้เกี่ยวกับองค์กรจากกฎหมายที่เขียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษร รายละเอียดของงาน และวิธีการดำเนินงาน การเกิดองค์กรแบบทางการขึ้นในสังคมสมัยใหม่ ถือเป็นพัฒนาการที่สำคัญ และนำไปสู่การเปลี่ยน

แปลงทางสังคมอย่างแท้จริง ความสัมพันธ์ของสมาชิกจะมีความไม่เป็นส่วนบุคคลเพิ่มขึ้น ความรู้สึกจงรักภักดีหรือความผูกพันทางความรู้สึก จะแทนที่ด้วยความคิดเกี่ยวกับผลประโยชน์ที่สมาชิกจะได้จากการทางสังคม สถาบันต่าง ๆ ของสังคมต้องเปลี่ยนแปลง เพื่อปรับตัวให้เข้ากับขนาดขององค์การ ทั้งหมดที่กล่าวมาแสดงถึงคนที่มีจำนวนมาก สามารถได้สั่งต่าง ๆ มากกว่าที่เคยได้ในอดีต ขณะเดียวกันสิ่งต่าง ๆ ที่ได้รับ มีส่วนเกี่ยวข้องกับปัญหาทางสังคมที่สำคัญ รวมทั้งการทำงานโดยปราศจากความหมาย ความผูกพันทางสังคมอย่างไร้ชีวิตน้อยลง

การทำให้เป็นระบบบริหารงานแบบราชการ (Bureaucratization)

ในขณะที่เทคโนโลยี เป็นการประยุกต์นลักษณะทางวิทยาศาสตร์ธรรมชาติมาใช้ในการแก้ปัญหา ระบบบริหารงานแบบราชการก็คือการประยุกต์ความรู้มาใช้กับปัญหาขององค์การ อันเนื่องมาจาก การเพิ่มขนาด ทำให้จำเป็นต้องกำหนดกฎระเบียบ เทคโนโลยีมีระดับสูงขึ้น จำเป็นต้องจัดระเบียบสมาชิกตามแนวทางของระบบราชการมากขึ้น องค์การแบบราชการ เป็นความพยายามรูปแบบใหม่ ที่จะจงกำหนดโครงสร้าง ที่สามารถแข่งขันกับปัญหาของสังคมแห่งเทคโนโลยีที่ขึ้นชื่อ และมีเหตุผลอันควรในการกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก ซึ่งจะทำให้บรรลุเป้าหมายขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพ

แมกซ์ เวเบอร์ (1922) ได้เรียนเกี่ยวกับระบบราชการ ซึ่งเป็นที่รู้จักแพร่หลาย โดยกล่าวถึงคุณลักษณะขององค์การแบบราชการดังต่อไปนี้

(1) ตำแหน่งของสมาชิก ได้กำหนดไว้เป็นทางการอย่างชัดเจน ดังนั้น บุคคลใดก็ตาม ที่ดำรงตำแหน่งดังกล่าว ก็สามารถเรียนรู้งานของตนได้ในตำแหน่งดังกล่าว

(2) มีการกำหนดโครงสร้างอำนาจ โดยจัดระเบียบเป็นสายบังคับบัญชา ดังนั้น ทุกคนสามารถรู้ว่าใครอยู่ในความรับผิดชอบของใคร

(3) กฎเกณฑ์ได้มีการเรียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ครอบคลุมงานทั้งหมด ดังนั้นงานภายในองค์การ สามารถดำเนินไปได้อย่างมั่นคงต่อเนื่อง

(4) การทำงานของสมาชิก จะใช้ความสัมพันธ์ไม่เป็นส่วนตัว และซึ้งอยู่กับความรู้ทางวิชาชีพเฉพาะด้าน

(5) มีการใช้ความรู้สึก และขานบธรรมเนียมประเพณีน้อยที่สุด

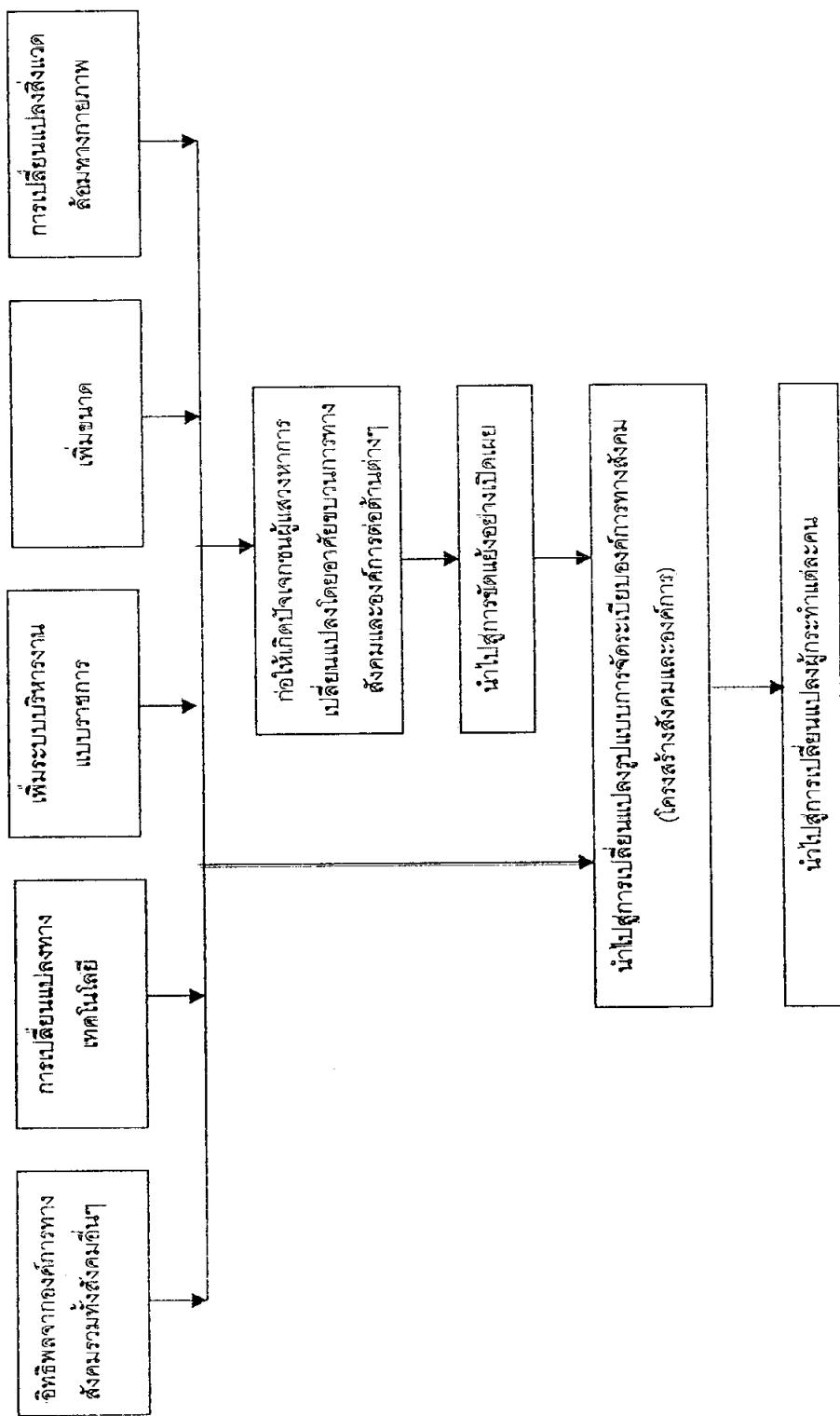
(6) การคัดเลือกบุคคลสำหรับตำแหน่งต่าง ๆ ประเมินจากการปฏิบัติงาน และการเลื่อนขั้น ก็ตัดสินด้วยกฎเกณฑ์ที่สมพันธ์กับงาน ไม่ใช่ภูมิหลังทางครอบครัว หรือรูปแบบตามประเพณี

การทำให้เป็นระบบบริหารงานแบบราชการ (bureaucratization) มีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของสมาชิกทุก ๆ ด้าน สังคมที่มีการจัดระเบียบบริหารงานแบบราชการ มักส่งเสริมให้สมาชิกเห็นคุณค่าของประสิทธิภาพของงาน และความสัมพันธ์ไม่เป็นส่วนตัวเนื่องจากความรู้สึก และการยึดถือตัวบุคคล คือจะมีลักษณะเชิงวิชาชีพ และเน้นความชำนาญเฉพาะด้านมากขึ้น บรรทัดฐานก็มีลักษณะเป็นแบบทางการ เนื่องจากองค์กรให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีเป็นอย่างมาก ก็จะมีผลทำให้องค์กรมีขนาดใหญ่ขึ้น และส่งผลให้มีการจัดระบบบริหารงานแบบราชการเพิ่มขึ้น ทำให้โครงสร้างอันธรรม วิธีการขัดเคลาทางสังคม ความซื่อสัตย์ และกลไกการควบคุมทางสังคมเปลี่ยนแปลงไปด้วยอย่างเห็นได้ชัด

ด้วยแบบที่ 10 เป็นสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงองค์กรสังคมตามที่ได้กล่าวมา

ตัวแบบที่ 10

ສາເຫດຫຼອກການປະສົງພາບພາກສັງຄນທີ່ມີທິພົດຕະຫຼອງການແລະປັບເຈດານ

การเคลื่อนย้ายทางประชากร (Population Movements)

การเปลี่ยนแปลงประชากรในเชิงพื้นที่ เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องคือการอพยพเข้าไปในพื้นที่ใหม่ การเคลื่อนย้ายจากชนบทไปสู่เขตเมือง จากเมืองสุขาณเมือง การอพยพของประชากรส่วนมากเกิดจากสาเหตุของการดึงดูดความสนใจจากการใหม่ เพื่อเพิ่มโอกาสในทางเศรษฐกิจ แบบแผนในการดำเนินชีวิต หรืออาจเกิดจากสาเหตุผลลักษณ์ ได้แก่ หนัยน้ำที่เป็นผลมาจากการฟังความ หรือความอดอยากร การเคลื่อนย้ายของประชากรจำนวนมาก ย่อมมีผลกระทบต่อการจัดองค์กรทางสังคม โดยเฉพาะการเพิ่มโอกาสทางด้านการศึกษา และการรวมตัวเป็นชนภาพแรงงาน ซึ่งนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงตำแหน่งของคนงานในองค์กรต่าง ๆ

การเปลี่ยนแปลงเชิงสถาบัน (Institutional change)

สถาบันต่าง ๆ เป็นส่วนหนึ่งของการจัดองค์กรทางสังคม โดยเป็นระบบที่เปลี่ยนแบบแผน การกระทำที่ถูกต้องตามกฎหมาย ที่กำหนดขึ้นเพื่อจัดการกับปัญหาของสังคม ถึงแม้ว่าสถาบันจะเปลี่ยนแปลงด้วยพลังทั้งหมดที่ได้อธิบายมา แต่สถาบันก็เป็นบ่อเกิดของการเปลี่ยนแปลงเป็นเอกเทศ การเปลี่ยนแปลงเชิงสถาบันมีลักษณะดังนี้

- เมื่อสถาบันใดสถาบันหนึ่ง เกิดการเปลี่ยนแปลง ย่อมทำให้สถาบันอื่น ๆ เปลี่ยนแปลงตามไปด้วย เนื่องจากสถาบันต่าง ๆ มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน
- หากสถาบันต่าง ๆ เปลี่ยนแปลง ย่อมทำให้วัฒนธรรมด้านอื่น ๆ เป็นต้นว่า บรรทัดฐาน ค่านิยม เป้าหมาย และความจริง (truths) เปลี่ยนแปลงไปด้วย
- การเปลี่ยนแปลงเชิงสถาบัน มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้าง
- การเปลี่ยนแปลงเชิงสถาบันในสังคม มีผลต่อระดับการจัดองค์กรทางสังคมที่มีขนาดเล็กกว่า เป็นต้นว่า ชุมชน องค์กรทางการ กลุ่มและบุคคล 2 คน

นักสังคมวิทยาส่วนใหญ่ เห็นว่า สถาบันที่สำคัญที่สุด คือสถาบันเศรษฐกิจ ระบบศักดินา และระบบทุนนิยม ก็จดอยู่ในสถาบันเศรษฐกิจ เมื่อสังคมตะวันตกเปลี่ยนจากระบบหนึ่งไปสู่ระบบอื่น การทำให้มีผลกำไรสูงสุดแทนเศรษฐกิจแบบยังชีพ การวางแผนแทนที่ความหมายตามธรรมชาติ วิธีการที่ทันสมัยแทนวิธีการดั้งเดิม และแรงกระตุ้นให้เพิ่มการบริโภคสินค้ามีอิทธิพลต่อการทำหนชนชั้นกลางและพลังของกรุณกรในเมือง การทำให้เป็นอุต-

สาหกรรมมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับพัฒนาการของลัทธินัยทุน ซึ่งไม่อาจแยกออกจากกันได้ แต่ต่างก็มีผลกระทบต่อการจัดองค์กรทางสังคม สถานันอื่น ๆ ต่างก็ได้รับผลกระทบจากระบบทนายทุน และการทำให้เป็นอุดหนากร ไม่ว่าจะเป็นระบบเครือญาติ การเมือง การศึกษา ศาสนา การทหาร และนั่นหมายความว่าอย่างเมื่อมีการขยายตัวของระบบโรงงานอุดหนากรเข้ามาก็ทำให้ครอบครัวในชนบท ซึ่งเดิมเคยมีขนาดใหญ่ ไม่มีความจำเป็นอีกต่อไป การศึกษาของมวลชนกล้ายเป็นบรรทัดฐานเช่นเดียวกับเทคโนโลยี ที่จำเป็นต้องให้ประชากรมีการศึกษาสูงขึ้น และรัญญาลักษณ์เป็นศูนย์กลางในการกำหนดกฎเกณฑ์เพื่อดำรงความเป็นระเบียบ และทำให้การประกอบกิจการทางธุรกิจดำเนินไปได้อย่างราบรื่น

อิทธิพลของโครงสร้างและวัฒนธรรมที่มีต่อกัน (Culture and structure influence each other)

แม้ว่าเวเบอร์ จะให้ความสำคัญของวัฒนธรรม แต่เขาก็ยอมรับว่าไม่เพียงแต่ การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมเท่านั้น ที่มีอิทธิพลต่อโครงสร้างแต่ในทางกลับกัน การเปลี่ยน แปลงเชิงโครงสร้างก็มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมด้วยเช่นกัน

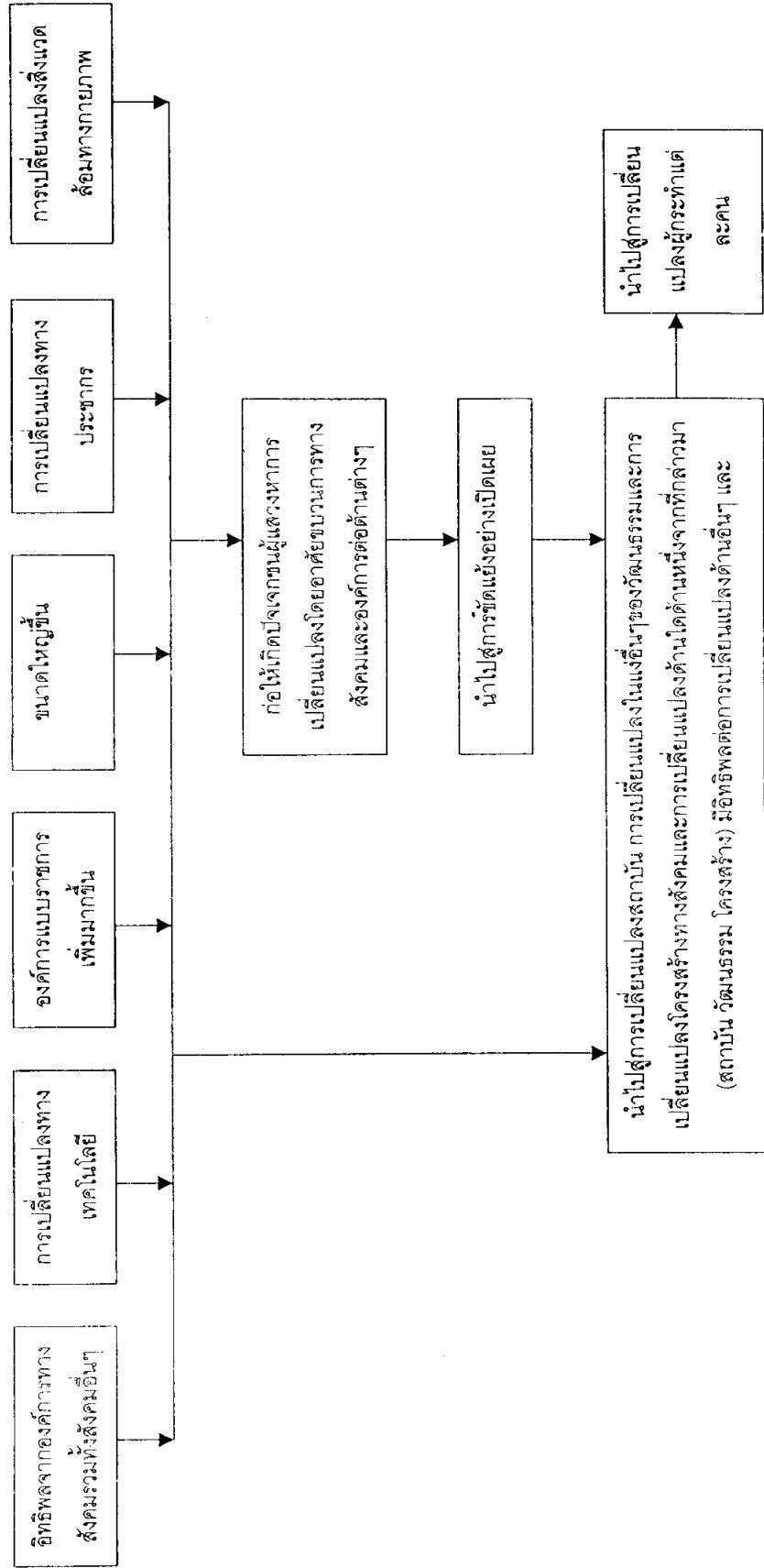
สรุป : สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงองค์กรทางสังคม

สาเหตุสำคัญของการเปลี่ยนแปลงทางสังคม คือ

1. ปัจเจกชนเปลี่ยนแปลงองค์กรทางสังคม
2. การทำงานร่วมกันของปัจเจกชน นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงองค์กรทางสังคม
3. การขัดแย้ง นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางสังคม
4. องค์กรทางสังคม ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงองค์กรทางสังคมอีก
5. สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงการจัดองค์กรทางสังคม
6. พัฒนาการทางเทคโนโลยี มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงองค์กรทางสังคม
7. การจัดองค์กรทางสังคมมีการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากองค์กรมีขนาดใหญ่ขึ้น
8. ระบบบริหารงานแบบราชการ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการจัดองค์กรทางสังคม
9. การเปลี่ยนแปลงทางประชากร มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงองค์กรทางสังคม
10. การเปลี่ยนแปลงเชิงสถาบัน มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงองค์กรทางสังคม
11. อิทธิพลซึ่งกันและกันของวัฒนธรรมและโครงสร้าง ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

(ดูได้จากตัวแบบขยายของการเปลี่ยนแปลงทางสังคม)

ตัวแบบที่ 11
ตัวแบบขยายของการประเมินแปลงทางสังคม

การเปลี่ยนแปลงทางสังคมเป็นกระบวนการที่มีความต่อเนื่อง

คำว่า “การจัดองค์การ” มักจะมีความหมายถึง “ความต่อเนื่อง” และ “ความเป็นระเบียบ” แต่ที่แน่นอนที่สุดคือการเปลี่ยนแปลงและการขัดแย้ง เป็นส่วนหนึ่งขององค์กรทางสังคม องค์การมักจะเปลี่ยนแปลงเสมอ บางครั้งก็เปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อย แต่บางครั้งก็เปลี่ยนแปลงอย่างมาก สมาชิกทุกคนยอมรับการปฏิสัมพันธ์กัน และถึงแม้ว่าการปฏิสัมพันธ์จะนำไปสู่การเกิดแบบแผนต่าง ๆ และแบบแผนตั้งกล่าว ก็มักมีอำนาจตาม การปฏิสัมพันธ์ยังคงมีการเปลี่ยนแปลงเสมอ และสร้างความสมดุลย์ระหว่างความต่อเนื่องและความเปลี่ยนแปลง ความเป็นระเบียบและความไม่ระเบียบ การร่วมมือและการขัดแย้ง เมื่อกับที่มาเรียน โอลเซ่น (Marvin Olsen) กล่าวไว้ในงานเขียนชื่อ “การเปลี่ยนแปลงทางสังคมทั้งหมด” เป็น “กระบวนการเปลี่ยนแปลงกล้ายเป็น” มากกว่า “สภาพที่อยู่คงที่”

ประเด็นเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม (Lauer, 1971)

1. การเปลี่ยนแปลงทางสังคม ไม่ควรจะเห็นว่าผิดปกติ แต่เป็นลักษณะที่เป็นปกติของการปฏิสัมพันธ์ทั้งหมด
2. การเปลี่ยนแปลงทางสังคมไม่จำเป็นต้องก่อให้เกิดความพ่อใจ หรือเกิดความกลัว ปฏิกริยาของประชากรต่อการเปลี่ยนแปลงขึ้นอยู่กับปัจจัยที่ซับซ้อนมากมาย
3. การมองเห็นว่า “ทุกสังคมต้องดำเนินไปโดยผ่านลำดับขั้นตอนพัฒนาการ เมื่อกับไปสู่ทิศทางเดียว” ไม่เป็นการถูกต้องนัก “กฎแห่งการเปลี่ยนแปลง” (Law of Change) ไม่ใช่เป็นกฎ แต่เป็นแนวโน้มและทิศทาง และแต่ละสังคมจะเปลี่ยนแปลงตามแนวทางของสังคมนั้น ๆ ขึ้นอยู่กับความเป็นมาในอดีต โครงสร้าง และวัฒนธรรม